

Revitalizace objektu továrny Vertex na Centrum celoživotního vzdělávání – Hradec Králové

Kontext

Město dne 1. 1. 2003 převzalo od státu Okresní knihovnu, kterou v současné době zřizuje jako Knihovnu města Hradce Králové. Návrh restrukturalizace Knihovny města Hradce Králové s cílem zlepšit využití knihovních fondů, centralizovat do té doby roztroušené sklady a snížit finanční nároky na rozpočet při zachování dostupnosti a kvality služeb zpracovali: vedoucí odboru kultury MMHK Mgr. Alexandr Gregar, ředitel knihovny Mgr. Jan Pěta a náměstek primátora pro oblast kultury, školství, zdravotnictví a sociální věci Ing. Martin Soukup. Vyplynulo z něj, že řešením je výstavba nové knihovny či nalezení objektu vhodného pro rekonstrukci pro provoz knihovny. Město Hradec Králové se proto rozhodlo zakoupit 3/4 objektu bývalého Vertexu a vybudovat zde moderní městskou knihovnu.

Objekt Vertex byl založen roku 1908 a původně sloužil jako přádelna s výrobou bavlněné příze. Realizován byl železobetonovou konstrukcí (první svého druhu v Hradci Králové). V roce 1928 měl podnik 332 zaměstnanců, v roce 1949 byl znárodněn a až do 80. let dvacátého století zde došlo k reorientaci na produkci skelného vlákna pro výrobu sklolaminátů. Následně v části objektu byly umístěny sklady, tiskárna a vydavatelství.

Stručný popis projektového záměru

Koncem roku 2003 existoval stavební záměr, v březnu 2004 první architektonická studie rekonstrukce Vertexu z ateliéru akad. arch. Davida Vávry (známý popularizátor moderní architektury se zkušeností s rekonstrukcí a dostavbou několika objektů v Praze). Architekt se na rekonstrukci důkladně připravoval a navštívil řadu nových knihovních budov u nás i ve světě. Inspirací mu byly také zážitky z dětství (moudrá velryba na střeše knihovny z pohádkové knížky Jiřího Trnky Zahrada nebo regál ve stylu dětské stavebnice Merkur).

Výsledkem celkem tří architektonických soutěží a 10 let příprav je aktuální rozmístění:

- V přízemí zvuková knihovna pro nevidomé, a informační pult ve vstupní hale, kavárna, galerie, multifunkční sál, ředitelství, kancelářské a servisní prostory, největší plochu zabírají sklady pro uložení fondů.
- Nestejná výše stropu si vyžádala redukcí galerie v prvním patře, kde je umístěna i půjčovna pro dospělé, hudební knihovna, dětské oddělení a zvuková knihovna pro nevidomé.
- Zadní trakt budovy byl doplněn o přístavek pro elektrotechniku, v jehož horním podlaží získalo dětské oddělení dodatečný prostor pro výtvarné aktivity.
- Na střeše se kromě letní čítárny, zeleně a velryby s vodním prvkem nachází přístavba ukrývající vzduchotechniku. Studie počítala také s malým a velkým sálem s kapacitou 40 a 100 návštěvníků v nástavbě na střeše budovy.

Vávrova architektonická koncepce železobetonové konstrukční prvky nezakrývá, naopak přiznává původní průmyslový charakter budovy. Rekonstrukci Vertexu prováděla na základě výsledků výběrového řízení firma STAKO s.r.o. V únoru 2011 začaly demoliční práce. Zajímavý byl objev studny, o níž se starší dokumenty k Vertexu a k pozemku, na kterém stojí, nezmiňují. Projekt byl stavebně ukončen 16. 3. 2012 a o dva měsíce později zkolaudován. Proto byla knihovna zpřístupněna veřejnosti až v březnu 2013. Tento termín má nezanedbatelnou symbolickou hodnotu, protože březen kdysi býval Měsícem knihy, dnes je označován jako Měsíc čtenářů.

Knihovna od svého otevření získala řadu zajímavých ocenění:

- Kamarádka knihovna za rok 2016/2017 - nejlepší knihovna pro děti v ČR
- 2016 - knihovně udělen certifikát Standard Handicap Friendly pro osoby se zrakovým postižením
- Městská knihovna roku 2013 - absolutní vítěz
- Knihovna roku 2007 v kategorii informační počín za projekt Šablona webu pro malé knihovny

Průběh procesu realizace

Jediným čistě výtvarným prvkem je velryba z ocelového skeletu porostlého popínavými rostlinami na střeše budovy, kterou ztvárnil Roman Čížek - nepočítáme-li schodišťovou šachtu pojednanou jako hřbet knihy.

Zajímavostmi jsou např. použití Perspexu u studijních boxů, obklady dvojitého schodiště s vygravírovanými jmény spisovatelů, určité unikátní skleněné vitráže z litého skla u kavárenských stolků a některých stolů uvnitř knihovny, které jsou originální tvorbou pana architekta Vávry.

Financování projektu

Statutární město Hradec Králové pro svůj projektový záměr využilo vícezdrojové financování, které umožnila v programovém období 2007–2013 výzva Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod, oblast podpory 2.1 Rozvoj regionálních center. Celkové výdaje na projekt dosáhly částky 196 mil. Kč, z toho bylo 152,77 mil. Kč uznáno jako způsobilé výdaje. Míra podpory byla 85 %, tzn., že město obdrželo dotaci ve výši 129,86 mil. Kč. Zbylou část nákladů si hradilo město samo ze svých finančních zdrojů.

Fotogalerie

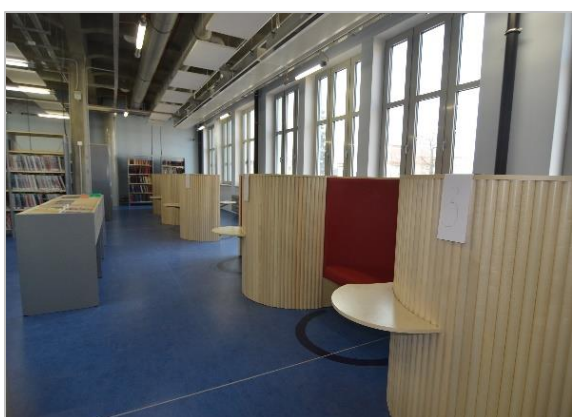
Fotodokumentace před realizací projektu

Fotodokumentace po realizaci projektu

Zdroj fotografií:

<https://www.knihovnahk.cz/> (fotoarchiv Městské knihovny HK a Miroslav Beneš)